Imam Ali i Nehdžul-belaga

Imam Ali u Nehdžul-belagi ima sveobuhvatan govor i svako ko ga pročita može iz predočenog općenitog zakona odrediti kod sebe slučajeve zastranjivanja duše te zatvoriti puteve šejtanovom utjecaju. Imam Ali a. s. u 176. hutbi izrekao je sljedeću mudrost: "Zaista, vatra je okružena strašću." Dakle, svaka strast koja postoji u čovjeku je potencijal i put ka vatri, općenito uzevši: od hrane, napitaka, spolnih strasti, želja za dominacijom i vlašću, do traženja pomoći od drugih, lijenosti, uživanja u kažnjavanju drugih, korištenja tuđeg imetka, makar on .bio imetak vlastite žene i djece

Putevi suprostavljanja

Uzvišeni Bog stvorio je čovjeka sa ciljem da bude Njegov namjesnik na Zemlji. Dao mu je snagu i potencijal da se može okoristiti svim Božijim imenima i osobinama. Potpuno je jasno da je stjecanje ovog savršenstva postepeno i na osnovu slobodnog ljudskog izbora, kao što je jasno da čovjek treba proći mnoge nedaće, sukobe i oprečnosti dok ne stigne do ovog položaja. Dakle, možemo zaključiti da čovjek, kao što ima sposobnost određivanja prepreka i smetnji na ovom putu, također ima i snagu kojom može prevazići te prepreke. S druge strane, Islam je predstavio odgovor na sve probleme ljudskog roda, koje god prirode oni bili, i kojeg god aspekta ličnosti se ticali. Naravno, sve preporuke koje Islam nudi utemeljene su i to do njegovih najtajanstvenijih aspekata, a sve sa ciljem da čovjeka upozna sa samim sobom. S obzirom na ovo, Islam je obznanio i prepoznao prepreke duhovne kretnje i načine suprostavljanja njima, od .kojih ćemo na neke u nastavku ukazati

Prihvatanje vjere na temeljima razuma

Potrebno je upoznati vjeru i njezine zakone, kao i sve druge prirodne ljudske potrebe. Jasno je da čovjek ne spoznavši vjeru ne može se ni okoristiti njome. Nikakve koristi nemamo od Kur'ana štampanog u skupom izdanju, postavljenog na visokom mjestu u kući, ako ne izučimo njegov sadržaj i njegove poruke. Ovakav odnos prema Kur'anu i pored sve svoje veličine neće ostaviti ni najmanjega traga na moral i društveni život. Prema tome, prvi uvjet je spoznaja Islama i njegovih ciljeva. Sljedeće što treba istaći jeste osjećaj potrebe za vjerom. Ako čovjek u dubini svoga bića ne osjeti vjeru kao nužnu potrebu u životu sigurno je da neće ni imati bilo kakve koristi od nje. Čovjek je po svojoj prirodi tragalac za savršenstvom. Upravo osjećaj siromaštva i neznanja potiče ga na uklanjanje prepreka i stjecanje savršenstva. Drugim riječima, da čovjek nema osjećaja siromaštva i potrebe, nikad se ne bi ni pokrenuo. Samo u slučaju postojanja osjećaja potrebe čovjek biva potaknut da ispunjenjava te potrebe. Sa stanovišta razuma, iskustva i Kur'ana, sve kretnje i mirovanja čovjeka nisu ni zbog čeg drugog osim radi dvaju ciljeva, radi stjecanja dobra i otklanjanja štete. Za svaki od ovih dvaju činilaca potrebna je spoznaja koristi i štete. Upravo zbog ovoga vidimo da Kur'an osjećaj potrebe za vjerom smatra temeljnim uvjetom za okorištavanje vjerom i kamenom temeljcem u naporu za uspostavljanje vjerskih principa. Svako ko je uskraćen za ove dvije osobine, osjećajem ozbiljne .potrebe za vjerom i njenim razumnim prihvatanjem, nema koristi od same vjere